

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek (sprawozdawca)

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie ze skargi J.G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie o sygn. akt V ACa (...)

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...) po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 18 czerwca 2021 r.

1. odrzuca skargę;

2. nakazuje zwrócić od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz J. G. opłatę od skargi w wysokości 200 (dwustu) złotych.

UZASADNIENIE

Pismem z 17 lutego 2021 r. pozwany J.G., reprezentowany przez pełnomocnika r.pr. R. R., złożył do Sądu Najwyższego skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, wnosząc o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w (...) toczącym się pod sygnaturą V ACa (...) nastąpiła przewlekłość;

2. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty w wysokości 5.400 zł;

3. zobowiązanie „Sądu Rejonowego Apelacyjnego w (...)” (pisownia oryginalna) do rozstrzygnięcia zażalenia z dnia 24 grudnia 2019 r. w terminie 7 dni od dnia zakończenia postępowania w sprawie skargi na przewlekłość;

4. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz pozwanego kosztów postępowania w wysokości prawem przewidzianej, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że pismem z 24 grudnia 2019 r. wniośł do Sądu Apelacyjnego w (...) zażalenie na rozstrzygnięcie kosztowe w wyroku z 13 listopada 2019 r., V ACa (...) i nie zostało ono rozpoznane przez prawie 15 miesięcy.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w (...) wniośł o jej oddalenie, referując przebieg rozpoznania sprawy i wskazując, że zażalenie nie mogło zostać rozpoznane niezwłocznie z uwagi na art. 394² § 1¹ pkt 3 k.p.c., zgodnie z którym zażalenie do innego składu sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienie tego sądu w przedmiocie zwrotu kosztów procesu, o ile nie wniesiono skargi kasacyjnej. Zażalenie pierwotnie miało zostać rozpoznane na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 września 2020 r. W dniu 9 września 2020 r. powód W.C. jednak osobiście wniośł od wyroku z 13 listopada 2019 r. pismo zatytułowane „kasacja”, które została mu zwrócone z uwagi na braki formalne, a następnie Sąd Apelacyjny rozpoznawał składane przez skarżącego wnioski o ustanowienie pełnomocnika z urzędu oraz o przywrócenie terminu na wniesienie skargi kasacyjnej. W jego imieniu pełnomocnik z urzędu złożył zażalenie na rozstrzygnięcie kosztowe wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego wniesienia, a także przedłożył opinię o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej.

Postanowieniem z 10 marca 2021 r., V Zaż (...) Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił zażalenie powoda, a zażalenie pozwanego uwzględnił.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz. U. 2018, poz. 75 z późn. zm., dalej: ustawa o skardze na przewlekłość) - strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Stosownie do art. 5 ustawy o skardze na przewlekłość, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Równocześnie, stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalony i niekontrowersyjny pozostaje pogląd, że przez „tok postępowania w sprawie” w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy, należy rozumieć „postępowanie co do istoty sprawy” („rozpoznanie sprawy co do istoty”; art. 12 ust. 3 i art. 16 ustawy o skardze na przewlekłość), a nie postępowanie zażaleniowe jako incydentalne (postanowienia Sądu Najwyższego z: 15 listopada 2012 r., KSP 15/12; 24 września 2014 r., III SPP 206/14; 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14; 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16; 6 lutego 2018 r., WSP 2/17; 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19; 24 marca 2021 r., I NSP 191/20).

Pogląd ten pozostał aktualny również po zmianie dokonanej z dniem 6 stycznia 2017 r. ustawą z dnia 30 listopada 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016, poz. 2103), ale i uzyskał dodatkowe wsparcie w treści znowelizowanego art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o skardze na przewlekłość. Zgodnie z art. 2 ust. 1 *in principio* w aktualnym brzmieniu, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do

rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. Brzmienie to wyraźnie wiąże możliwość złożenia skargi na przewlekłość z postępowaniem co do istoty sprawy.

To oznacza, że niedopuszczalna jest skarga na przewlekłość postępowania zażaleniowego, jako incydentalnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14, z 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; z 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16; z 6 lutego 2018 r., WSP 2/17; 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19). Incydentalny charakter ma także postępowanie zażaleniowe w zakresie kosztów postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 2019 r., I NSP 94/18).

Postępowanie zainicjowane przez skarżącego zażaleniem poziomym na rozstrzygnięcie kosztowe w pkt 2 wyroku Sądu Apelacyjnego z 13 listopada 2019 r. nie dotyczy istoty sprawy o zapłatę. Istota sprawy została już rozstrzygnięta w pkt 1 tego wyroku.

Wobec powyższego skarga na przewlekłość postępowania zażaleniowego w tym przedmiocie jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. O zwrocie opłaty od skargi orzeczono na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość.